

Lempeän kasvatuksen viikko 2018

TUNNETAIDOT

Tunnetaidot

Tunnetaidot ja kiintymysvanhemmuus

Mitä tunteet ja tunnetaidot ovat?

Tunnetaitojen kehitysaskeleet (ja opettaminen)

Miten lapsen viha täytyy ymmärtää ja kohdata?

Yhteyden luomisen ja ylläpidon merkitys tunnetaitojen näkökulmasta

Tunnetaidot ja kiintymysvanhemmuus

- Kiintymysvanhemmuudessa painotetaan kiintymyssuhteen turvaamista, läheisyyttä, myönteistä kosketusta, tarpeisiin vastaamista ja lempeää, hyväksyvää kohtaamista. Nämä kaikki ovat tasapainoisen tunne-elämän pohjalla.
- Lempeässä kasvatuksessa painotetaan rakentavaa vuorovaikutusta ja yhteyden ylläpitoa. Tunnetaidot ja niiden kehittyminen vaativat avointa yhteyttä sekä ympäröiviin aikuisiin, että itseen.
- Tunnekehoyhteys ja sen vahvistaminen ovat tärkeitä tunnekasvatuksessa. Yksilöllinen, hyväksyvä kohtaaminen, aktiivinen kuuntelu ja lapsen sekä omien tunteiden sanoitus pitävät tunnekehoyhteyttä yllä.
- Turvallinen ja vakaa aikuinen tarjoaa ympäristön, jossa on helppo opetella tunnetaitoja.

Tunteet ja tunnetaidot

- Tunteet syntyvät havaintojen ja tulkintojen pohjalta: kaikki mitä koemme herättää tunteita
- Tunteet näkyvät kasvoissa ja tuntuvat kehossa erilaisina tuntemuksina
- Tunteet pohjaavat tyydyttämättömiin tai tyydytettyihin tarpeisiimme
- Tunteiden tehtävä on viedä kohti mielihyvää, pois pahasta.
- Tunteiden kokemisen ja jakamisen kautta ymmärrämme elämän merkityksellisyyttä sekä syvennämme yhteyttämme itseemme ja muihin.
- Tunteita tulee ja menee jatkuvasti. Tunteen luonnollinen "elinikä" vain 7-8 minuuttia.
- Tunteen piilottaminen voi johtaa sen pysyvyyteen → on tärkeä, että tunteet saavat tulla ja tuntua.

Tunteet ja tunteetaidot

- Temperamentti, perimä ja kasvuympäristö vaikuttavat siihen, kuinka reagoimme tunteisiin
  - reagointitapaan voi vaikuttaa taitoja kohentamalla
- Tunteiden ymmärtämistä ja taitoa toimia niiden kanssa kutsutaan tunteetaidoiksi
- Tunteetaitojen kehittyminen alkaa jo kohdussa ja jatkuu aikuisikään saakka
  - kehittymiseen vaikuttavat vanhemmat ja muut lähiaikuiset, kasvattajat, sisarukset, kaverit, erilaiset satunnaiset esim. hoitosuhteet ja parisuhteet
- Tunteetaidot ovat tärkeitä itsetunnon kehittämisessä, ihmissuhteissa ja oman elämän hallinnassa, osana sosiaalisia taitoja
  - niiden avulla kiinnitytään yhteisöihin
- Aikuisena voimme vielä eheyttää omia taitojamme

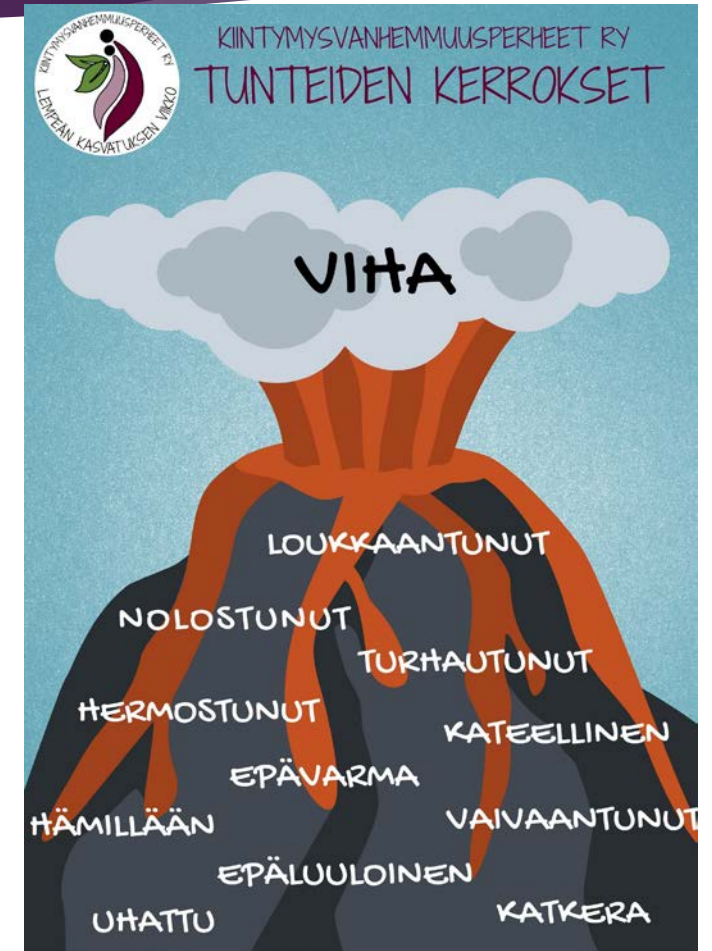
Tunnetaitojen kehitysaskeleet

- 1) tunteen **tunnistaminen** ja sen nimeäminen
- 2) tunteen hyväksymisen myötä sen **kannattelu** ja tarkastelu
- 3) voimakkuuden **säätely**, jota tukevat esim. hengitys ja kosketus
- 4) **ilmaiseminen** joko sanoin, luovuudella, kehollisesti tai liikkeellä
- 5) **käsittely** eli tunteen purkaminen ulos kehosta ja mielestä
- 6) tavoitteena **voimaantuminen**, eli taito toimia tunteidensa kanssa

Lapsen aggression kohtaaminen

- Aggressio on fyysinen tunne, joka antaa meille sisua tehdä asioita.
  - Kaipaa fyysistä toimintaa
- Vihaa ei saa niellä eikä tukahduttaa
- On olemassa hyviä tapoja ilmaista vihaa niin, ettei satuta muita → aggression hallinta on taito, joka vaatii harjoittelua
- Vihaista lasta ei tule jättää yksin tunteidensa kanssa
- KUKIPASO

Lapsen aggression kohtaaminen

Toimi näin:

- 1) Sanoita tunne → ilmaise ymmärrys
  - sanoittaminen aktivoi ns. tietoisin ajattelun
- 2) Ole läsnä, tarjoa lohtua, ilmaise empatiaa
  - tutkimusten mukaan katsekontakti ja kosketus vähentävät aggressiota
- 3) Odota, että tunne tasoittuu
- 4) Keskustele tunteesta, käsitelkää asia
- 5) Harjoittele rakentavaa ilmaisua

Huom! Aikuisen tehtävänä on estää väkivalta ja ilmaista, ettei sen käyttö ole sopivaa.

Yhteyden luomisen merkitys

- Kehittyneen hermoston ansiosta kaipaamme lajityypillisesti sosiaaliseen yhteyteen
- Sosiaalisen yhteyden avulla säätelemme ja siedämme vaikeitakin tunteita
- Ehdoton rakkaus ja hyväksyntä synnyttää yhteyttä, joka luo turvallisen ympäristön
- Lapsen tulee saada harjoitella tunnetaitoja turvallisessa ympäristössä
- Keinoja yhteyden luomiseksi ovat yhdessä vietetty aika, yhdessä nauraminen, pyrkimys , aktiivinen kuuntelu, omien tunteiden sanoitus jne.

